

Madonna with Ears of Wheat, with a depiction of the donor

Artist	Painter from Salzburg (Master of the Hallein Altar)
Origin date	1440-1450
Material	wood
Technique	tempera
Sizes	magasság: 60,5 cm szélesség: 45 cm
Inventory No.	56.496.1

Description

In the 15th century, north of the Alps, the image of the Madonna with ears of wheat, originating from Milan, was very widespread. Mary is shown in a robe decorated with wheat, referring to her miraculous fertility. The known depictions show the Virgin Mother with her hands clasped in prayer, or, less frequently, holding the Child; her blue attire is decorated with gold ears of wheat and, around the neck, rays of light and is secured at the waist with a long cincture that drapes to the floor; her hair is long, thick, golden and flowing. In the Esztergom image, a donor is shown as an armoured knight kneeling on a dragon, to the right of Mary's feet: rising from his hands, clasped in prayer, is a banderol with the inscription: "O sancta Maria virgo ora pro nobis ora". On the opposite side of Mary is the donor's coat of arms, which identifies him as a member of the Praun family. The coat of arms, accompanied by a large mantling, displays a red horse's head turning left against a silver background.

The brocade curtain held by two angels in the background was at one time silver lusted, which, like the gilded surface above it, had become strongly abraded and later was almost completely destroyed as a result of an early restoration project. The silver gilding on the knight's armour and the heraldic helmet probably suffered a similar fate. The exact place of origin of the panel is unknown. It was among the objects purchased perhaps in the area of Wiener Neustadt by the painter and copper engraver Blasius Höfel. This piece of information and the coat of arms led Richard Perger to identify the donor as Bernhard Praun, the servant, or Diener, of Albert II and later Frederick II. Mentioned several times in the sources, Praun, who lived in Vienna and Wiener Neustadt, was from Salzburg and almost certainly decided to order the painting from the master's Salzburg workshop because of his family's origins in Salzkammergut.

The master named for the Altar of Hallein represented the style characteristic of Salzburg painting of the mid-15th century. His works displayed elements of the waning Soft Style, such as the entirely translucent cloth covering the Child's groin, with the end of the cloth lifted by Mary's left lower arm. At the same time, certain figure types and faces created by the painter reveal a shift toward the succeeding stylistic period, influenced by Netherlandish painting.

The decorative painting on the reverse imitates red-white marble.

Provenance:

Initially in the collection of Blasius Höfel in Wiener Neustadt, before being acquired by Karl Lemann and then Arnold Ipolyi. "29. Madonna egész alakban, ezu

..
stalapon, előtte térdelő pánczélos lovag címerrel. Halottas kép deszkán, XV. sz. Német. Rongált. 3 részre hasadva.” (Lakatos-Balla-2012 280)/’29. Full-length figure of the Madonna, on a silver ground, with an armed knight with coat of arms kneeling before her. Image of the deceased on a panel, 15th c. German. Damaged. Split into 3 parts.’/

Restoration:

Restored at an unknown time, perhaps in the 19th century

Bibliography:

Verzeichniss-1839, 30. sz. - Stiassny, Robert: Altsalzbürger Tafelbilder. In: Jahrbuch der Kunsthistorischen Sammlungen des Allerhöchsten Kaiserhauses 24 (1903), 50, 79, 85. - Frimmel-1914, 179. - Gerevich-1930, 87. - Pigler Andor: La vierge aux épis. In: Gazette des Beaux-Arts 74/2 (1932), 136. - Pigler-1934, 134. - Éber László: Könyvismertetés az Archaeologiai Értesítő új kötetéről (review). In: Magyar Művészet 10 (1934), 255. - Pigler Andor: Pótlások az «Evagationes Spiritus» című cikkhez. In: Archaeologiai Értesítő 47 (1934), 169. - Genthon-1948, 127. - Czobor-1955, 13. - Mojzer-1958, 14. - Stange 1960 X. 17-18. - Boskovits-Mojzer-Mucsi-1964, 155-156. - Végh János: XV. századi német és cseh táblaképek, Budapest 1967, 19-20. sz. - Beate Rukschcio: Maria im Ährenkleid mit Stifter (Kat. no. 28.). In: Spätgotik in Salzburg. Die Malerei 1400-1530 (Kat. Salzburg: Museum Carolino Augusteum, 1972. május 26 - október 1), Salzburg 1972, 63-64. (Beate Rukschcio) - Mucsi András: Az esztergomi Keresztény Múzeum régi képtárának katalógusa, Budapest 1975, 24. - Perger, Richard: Der Stifter der Maria im Ährenkleid im Christlichen Museum in Esztergom. In: Österreichische Zeitschrift für Kunst und Denkmalpflege 33 (1979), 16-18. - Schiller, Gertrud: Ikonographie der christlichen Kunst, II., Gütersloh 1980, 165-169. - Englisch, Ernst - Vocelka, Karl: Madonna im Ährenkleid (VII. No. 5.). In: Die Ritter. Burgenländische Landesausstellung (Kat. Burg Güssing, 1990. május 4 - október 28), Eisenstadt 1990, 259-260. - Cséfalvay-1993, 186 (Végh János). - Koppensteiner, Erhard: Madonna im Ährenkleid. In: Ars Sacra. Kunstschatze des Mittelalters aus dem Salzburg Museum, red. Peter Husty - Peter Laub, Salzburg 2010, 164-165. - Töll László: A harci vértzetek története. (A nyugat-európai hadviselésben alkalmazott testvédelmi rendszerek fejlődéstörténete a 10. századtól a 16. század közepéig.) Doctoral Dissertation, ELTE University 2010; 214. - Sankt Pölten 2015,131.

Proveniencia

Blasius Höfel gyűjteményéből Karl Lemannhoz, innen pedig Ipolyi Arnold gyűjteményébe került. “29. Madonna egész alakban, ezu

..
stalapon, előtte térdelő pánczélos lovag címerrel. Halottas kép deszkán, XV. sz. Német. Rongált. 3 részre hasadva.” (Lakatos-Balla 2012, 280)

Restaurálás

Ismeretlen időpontban, talán még 19. században történt beavatkozás

Kiállítások

- 1990 Burg Güssing
- 2015 St. Pölten
- 2023 Leogang (A), Bergbau- und Gotikmuseum

Bibliográfia

- Wolfgang Huber (szerk.): Meisterwerke aus dem Keresztény Múzeum; kiáll.kat; Sankt Pölten 2015.,131.
- Töll László: A harci vértetek története. (A nyugat-európai hadviselésben alkalmazott testvédelmi rendszerek fejlődéstörténete a 10. századtól a 16. század közepéig.) Doktori Értekezés ELTE 2010; 214.
- Peter Laub, Salzburg 2010, 164-165.
- Koppensteiner, Erhard: Madonna im Ährenkleid. In: Ars Sacra. Kunstschatze des Mittelalters aus dem Salzburg Museum, red. Peter Husty
- Cséfalvay Pál, szerk.: Keresztény Múzeum, Esztergom. Budapest, 1993. Corvina, 186 (Végh János).
• október 28), Eisenstadt 1990, 259-260.
- Vocelka, Karl: Madonna im Ährenkleid (VII. No. 5.). In: Die Ritter. Burgenländische Landesausstellung (Kat. Burg Güssing, 1990. május 4
- Englisch, Ernst
- Schiller, Gertrud: Ikonographie der christlichen Kunst, II., Gütersloh 1980, 165-169.
- Perger, Richard: Der Stifter der Maria im Ährenkleid im Christlichen Museum in Esztergom. In: Österreichische Zeitschrift für Kunst und Denkmalpflege 33 (1979), 16-18.
- Mucsi András: Az esztergomi Keresztény Múzeum régi képtárának katalógusa, Budapest 1975, 24.
• október 1), Salzburg 1972, 63-64. (Beate Rukschcio)
- Beate Rukschcio: Maria im Ährenkleid mit Stifter (Kat. no. 28.). In: Spätgotik in Salzburg. Die Malerei 1400-1530 (Kat. Salzburg: Museum Carolino Augusteum, 1972. május 26
- Végh János: XV. századi német és cseh táblaképek, Budapest 1967, 19-20. sz.
- Boskovits Miklós-Mojzer Miklós-Mucsi András: Az esztergomi Keresztény Múzeum képtára (Budapest, 1964. Akadémiai Kiadó), 155-156.
- Stange 1960 X. 17-18.
- Mojzer Miklós: Az esztergomi Keresztény Múzeum képtárának útmutatója, Budapest, 1958., 14.
- Czobor Ágnes: Az esztergomi Keresztény Múzeum kiállításának vezetője. Esztergom 1955., 13.
- Magyarország műemléki topográfiája I. Esztergom 1. Esztergom műemlékei (összeállította: Genthon István; Budapest 1948), 127.
- Pigler Andor: Pótlások az «Evagationes Spiritus» című cikkhez. In: Archaeologiai Értesítő 47 (1934), 169.
- Éber László: Könyvismertetés az Archaeologiai Értesítő új kötetéről (recenzió). In: Magyar Művészet 10 (1934), 255.
- Archaeologiai Értesítő ÚF. XLVI. 1932-1933 (1934). 121-136. 207-208., 134.
- esztergomi Keresztény Múzeum festményeinek történetéhez)
- Pigler Andor: „Evagationes spiritus” (Egy képmagyarázat és adatok az
- Pigler Andor: La vierge aux épis. In: Gazette des Beaux-Arts 74/2 (1932), 136.
- Évkönyve Bp. 1930, 87.
- Gerevich T. Az Ipolyi Gyűjtemény. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat
- Theodor Frimmel: Lexikon der Wiener Gemäldesammlungen, II. München 1914, 179.
- Stiassny, Robert: Altsalzbürger Tafelbilder. In: Jahrbuch der Kunsthistorischen Sammlungen des Allerhöchsten Kaiserhauses 24 (1903), 50, 79, 85.
- Verzeichniss einer Sammlung altdeutscher Gemähde...Wien 1839., 30. sz.

